

מסורת הש"ס

אלמנה לכהן גדול

פרק שביעי יבמות

סו.

עין משפט
גד מצוה

בז א מיי פ"כ מהל'
אשתו הלכה כי
טו"ע א"ע פ"י פה
סעף ג'
י ב ג מיי פ"ח מהל'
תרומות ה' ד טור
י"ד טי שאל:
יח ד ה מיי ש טור שס:

הגהות הב"ח

(א) ג' ומי פליגי והאמר
ר' זכאי וז' עדות:

מוסף רש"י

שהעובר פוסל ואינו
מאכיל. כלומר שהעובר
שמתעברה יתאכלת מכהן
עגלה שמת פוסל. את
העגל מלאכה בתרומה
מפני חלקו, דעובר במעי
זרה וז' הוא חלף קרינה ביה
ואילו ביהוה הם יאכלו
בנחמנו, דלמי ילדו בן כהן
לקרות כהן עד שאל לאור
העגל, ואינו מאכיל את
אמו ישראלית שעיבתו
מכהן, דק"ל שאלת
בתרומה בשביל בנה כהן
חללו עגלה כהן מי
דעבדו וילד ביהוה הם
יאכלו בנחמנו, אבל עובר
לא, דק"ל ר' יוסי עובר
במעי זרה וז' הוא (ושב"ט
ב"ב קמ"א). בגדלה. עיר
בשכנל וטובה גנדה, כפסק
מדרו, כי כר שיריה גלון
היא מכהן (בחוברת ו').
המזוכה. ממנה על ידי
אחר, לעובר, במעי אמו,
קנה (שם).

תוספות ישנים

רב יוסף אמר ילד מאכיל
אלו ילדו אתו מאכיל אבל
לא ס"ל שיהא העגל משום
דעובר במעי זרה וז' הוא
דעובר מחוץ קא יעבידה לכו
לרצון תאמח שהעדת מה
ענין זה לזה את ישראל
שנשאל לכהן עובר במעי
זרה (ואף) ולא אכלו אבל
ממעי כהנה לא פסיל.
[דרי] אמר לך אין טעמא
[רבי] יוסי משום דילדו
מאכיל שאינו ילדו אתו
מחלל אי"מ מה שבו מנייה
רצון ככהן ממעי כהנה הלל
היהוה הוא כדקאמר
מחללה אלף טעמא משום
דעובר במעי זרה הוא:
ואיכא קמייחיה המוכה
לעובר קנה. וא"ת והא
אמר שמואל הלכה כר'
יוסף הסדלר דלמר אין
חשק מקנה דבר שאלו לא
לעולם ח"ל שאני הכה
שהתנה הוא בעולם ולא
היהוה דלא אמרין בגמירין
(ג'): דלדבר שאלו לא לעולם
לא קנה ח"ל דבר שישנו
בעולם. וי"ל דעובר חסוד
דבר שיהא בעולם ומיירי
הכא בחסוד עובדה. וא"ת
ומהו ה"ל דקאמר וז' ולא
ס"ל וכו' והאמר ליה
שמואל: המוכה לעובר
קנה ואת אמתה דהלכה
כחכמים דאין לעובר וזה
למלא דבם רבנן (ס"ל)
דמוכה לעובר קנה דלית
ליה לעובר וכתושבין
למיטות קמפלגי דלדבר
מחלל פליגי כהא ופסק דר'
יוסי פסק חוששין למיעוט
שמה יהיה (לה) זכר קיים
ורבנן דמיירי דסמון
מיעוטא דמפילות למחלה
זכרים ומחלה נקבות והי"ל
זכרים מיעוטא וי"ל דלית

פוסל ואין מאכיל. נראה לפרש שהעובר פוסל בעצדי ואין
מאכיל את אמו דתריייהו אעצדים ליכא למימר פוסל בעצדי
אציו ואין מאכיל בעצדי אציו דכיון דאשמועינן דפוסל היכי משכח
שאכיל וצקונטרס פירש כולה מילתא אלאו ואע"ג דאעצדים קאי ה"ק
שהעובר פוסל ואין מאכיל את אמו
וה"ה לעצדיו דפוסל: **למאי נפקא**
מינה לעובר במעי כהנת. אע"ג
דע"כ דרשין ההיא דרשא דילדו
מאכיל דמהאי טעמא אמרינן לקמן
דבת ישראל לכהן והניחה מעוברת
ללא מאכיל דהתם לא שייך טעמא
דעובר במעי זרה וז' הוא דלפילו
זר מאכיל את אמו ואפילו ממור
כדאמרין לקמן (ד' סט: מ"מ מיעבא
ליה לענין עצדים דליכא למימר
דוקא לענין אמו דכתב זה קרש
וילד ביהוה הם יאכלו דמיינה דרשין
שמאכיל את אמו דרשין ילד מאכיל
אצל עצדים שאוכלים מטעם קנין
כספו לא קאמר קרא ילד מאכיל
שאינו ילד לא:
היינו דקאמר וז' שמעתי ב'.
ורבנן שהיו אומרים לו כן
הו סצרי דטעמא משום דילדו מאכיל:
אובל"ן בשביב ב"ה המשפחה
בול"ה. ה"מ למימר
דטעמא דרבנן משום דלא סצריה לכו
דרשא דשאין ילדו אין מאכיל לגבי
עצדים ולית לכו נמי דעובר במעי
זרה וז' הוא אלא קבלה היתה צידו
דטעמא משום דלא זכ' זהו עובר
וקטנ' תימנה דלא מתקמחא מעשה
דיהם עד שילד הוא לעובר ולא
לצני משפחה קשה לר"י דתנן בפרק
יולא דופן (גדה ד' מד). דנן יוס אחד
פוסל מן התרומה ופריך בגמרא
מאי איריא בן יוס אחד אפי' עובר
נמי ומשני רב שש מתנימין ככהן
ש"ס לו צ' נשים אחת גרושה ואחת
שאנה גרושה יש לו בנים משאניה
גרושה וכן יוס אחד מן הגרושה
פוסל בעצדי אציו ולאפוקי מדרבי
יוסי דלמר עובר נמי פוסל קמ"ל
בן יוס אחד אין עובר לא והשתא
למה ליה לאוקמי כשיש לו שתי נשים
אפי' אין לו אלא אחת גרושה ודוקא
בן יוס אחד אצל עובר לא דלדולקין
בשביל כל המשפחה כולה לרבנן ואר"י
דרב שש טעמיה דלית ליה במי
שמת(ה) המוכה לעובר קנה ולא אכלי
בשביל המשפחה ולהכי מוקי בשש
לו בנים משאניה גרושה ואין העובר
בצמעי גרושה פוסל משום דלא
חיישין למיעוטא דסמון מיעוטא
דמפילות למחלה דנקבות והוה לכו
זכרים מיעוטא דללקמן ולאפוקי מדר'
יוסי דרבי יוסי חייש למיעוטא וא"ת
שפיר דכפרק מי שמת (ב"ב קמב.
ושם) פריך למ"ד המוכה לעובר קנה
מדתנן ביולא דופן (גדה ד' מד. ושם)
בן יוס אחד נחל ומנחל אצל עובר
לא ולא פריך מנחל דנחל יוס אחד
פוסל דליכא לאוקמא בשמי נשים כו':
ון ובבירא צ"ה. אע"ג דשמואל פסיק
בצ"ע"פ (כמוצות דף נט.). כרבי יוחנן
הסדלר דאין אדם מקנה דשנ"ל:
שמואל חשיב עובר ככא לעולם:

לומר כן מקאמר שמואל לעל אלהיה דרבנן אין לו אחין אוכלין בשביל כל המשפחה אי"מ טעמיה משום דאין מאכיל עובר קונה
דאין לומר משום דאין חוששין למיעוט דהא לאו מיעוט איכא דנחל יוסה הולד זכר אי נקבה יהיה לילד חלק בעצדים שאלו נקבה
מירש קודם לאחיו ולמשפחה: כולם זכרים יאכלו. הקונטרס לא גרס כולם זכרים דלפי' אי ליכא חלק חלק זכר ואין יאכלו בעולם ולא
חיישין למיעוט שמה ימלא עובר זכר. אצל נקבות לא יאכלו צ"ל בנים נקבות דלא איכא חלק זכר אכלי ודוקא חלק זכר למחוק גרמא
הספדים. ונראה לה"ר נתנאל לייבש גרמא הספדים כולם זכרים יאכלו פ"י כולם בן עבדי מלוג בן עבדי לאן ברזל יאכלו כיון
דאיכא זכר אצל נקבות לא יאכלו כולם. פ"י עבדי לאן ברזל אלא עבדי מלוג בלדל לפי שמכח האשה הם באים ולא מכח הבנות:

ושחרור. ישראל ששיעבד עבדו לז"ח ושחררו הלוה יאל לחירות והמלוה
גובה מלוהו(ה) ממקום אחר: **במסופה.** שהיא חלק ז' דהא מאי דאשכחו
ברשותי' אשכחו: **אכל למיין דמי ומישקל לא.** אלא שלו הן עולמי' קמ"ל:
מתני' והניחה מעוברת. אע"פ שיש לה בנים הימנו והיא אוכלת
בתרומה לא יאכלו עבדי לאן ברזל
בתרומה לפי שהן של יורשים ויש
לעובר כהן חלק ואין לעובר כח
להאכילן בתרומה אי משום דקסבר
עובר במעי זרה וז' הוא אי משום
דקסבר ילד מאכיל שאין ילדו אין
מאכיל שנאמר (ויקרא כג) וילד ביתו
הם יאכלו בנחמנו קרי ביה יאכילו:
שעובר פוסל. אם כן נהן נישאת
למאכילן והניחה מעוברת ואין לה בן
אחר פוסלה מלשנז ביה אביה
כעוניה: **ואינו מאכיל.** אם כן ישראל
לכהן היא ומת והניחה מעוברת אין
בעובר כח להאכילה וה"ה לעצדים:
אף צם כהן לכהן. כיון דאמרת שאין
ילדו אינו מאכיל הילך העצדים אוכלין
בתרומה מפני חלקו של עובר שהרי
והוא אין צו כח להאכיל: גמ' צמעי
כנסה. צם כהן מעוברת מכהן. אי
אמרת משום וזית ליכא ואי משום
שאין ילד איכא: וזו לא שמעתי.
נינה ואם מכרם הדינה
האשה מוציאה מיד
הלקוחות אפי' בחיי בעלה
וכן הבעל מוכחה אלא
אפי' הכניסה לו קרקעות
וקבלם עליו הבעל נמי
שיכולה לומר בשבת
בבית כהונה קרקעותיו אני
נוטלת אשתיך הדינה
נינה ואם מכרם הדינה
האשה מוציאה מיד
הלקוחות אפי' בחיי בעלה
וכן אם לקח מן האיש וחזר
ולקח מן האשה מה שלקח
בכחוהו הוא בטל מיד
שיכולה לומר נחת רוח
עשיתי לבעלי כיון שנטל
הבעל עליו. (אבל נכחי
מלוג שהגוף שלה אמרי'
בפ' ח"ה שאנה יכולה
לומר נחת רוח עשיתי
לבעלי). ואפי' בחיי הבעל
מוציאה מיד הלקוחות
ולכן נהנו בגרונה לכתוב
בכתובהו הוא נתן לה קרקע
פלגיו והיא הניחה לה
בגרונתה כדי שתוכל
לסרוף מן הלקוחות בחיי
הבעל אם מכרם. וכן אם
לקח מן האיש וחזר ולקח
מן האשה כיון שיכולה
לומר נחת רוח עשיתי
לבעלי נמי (לשלקח מן
האשה היא ותוציא
מהלקוחות אפילו בחיי
בעלה ולפ"ק אמר רשב"א
שהבעל מוציא מיד
הלקוחות מכה האשה. ופי'
השולח פ"י ברין נכסי
האשה והוא מוציא מיד
אפוהיקי סתם ודין
אפוהיקי מפורש. ומינה
לפ"ק שישטא היא דכסי
הבעל אינה מוציאה מיד
הלקוחות אם מכרם הבעל
עד שעת נכחיה כהונה
הייתי דאמר פ' האשה
שנפלה לה. אבעי לברמי
לא מובין. ורש"י פ"י ל"מ
אם מת הוא או גרשה
שואשתה מוציאה מיד
הלקוחות אם מכר הוא
בלא דעתה אלא אפי' מתה
היא הוא מוציא מיד
הלקוחות דשעת מכירה
לאו מכירה ודאית היא
שמה ימות הוא ומצאת
מכירה שלא כדין
הוראב"ד פ"י מכר שניהם
לפרנסה כגון שפכה האדור
בפני חברו וקא' רשב"א
שאם מכרה האשה בפני
בעלה הבעל מוציא מיד
הלקוחות. והו' לשונו מה
שפסק האר"ה דרבנן
דאמרי עובר לית
זכיה מסתברא כוונתיהו
דרבא קאי כרבנן פ"י מי
שמת ואביי פליג עליה וכו'
וקי"ל אביי ורבא הלכה

כרבה וכובר כתבתי דבר זה בפרק מי שמת. מצאתי כתוב בחדושי שחרדתי לפני אבא מארי וז"ל שמעשה היה בלוגיל לפני
האר"ה וז"ל ולפי' זקני הרב ר' משולם ולפי הרב ר' שמואל ב"ר משה ע"ה באחד שנתן תנה לבנו קודם ארבעים יום
ליצירתו והיה מחולקת ביניהם יש מהם שאמר שהמתנה מתנה הואיל ודעתו של אדם קרובה אצל העובר ויש מהם שאמרו
שאין המתנה מתנה דכיון דאריבעים יום קודם ליצירתו מיה בעל הוא וכו' דלא יעברה כלל דמיא ונגמר הדיון ע"פ רובם
שהמתנה מתנה ולאבא מארי וז"ל היה מסתברא כדברי היחיד שאין המתנה מתנה:

(א) נראה דל"ל נמי שלה שאלק מן האשה בעל הוא והוא מן הלקוחות.